

ת"פ 429/08/16 - מדינת ישראל נגד אנדריי מרמנשטיין

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 429-08-16 מדינת ישראל נ' מרמנשטיין (עציר)

לפני כבוד השופט אבי לוי

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם

אנדריי מרמנשטיין (עציר)

גזר דין

רקע

ביום 12 בספט' 2016 הוגש נגד אנדריי מרמנשטיין כתב-אישום מתוקן, שבו יוחסה לו עבירה שעניינה **שוד**, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

בו-ביום הודה הנאשם בעובדות כתב-האישום המתוקן והורשע על-סמך הודאתו.

עובדות ההרשעה

העובדות, אשר ניצבו בבסיס ההרשעה היו אלו -

ביום 25.7.16, בשעת בוקר, הגיע הנאשם לסניף דואר בחיפה כשהוא מצויד בחפץ הדומה לאקדח כדי לשדוד כסף מקופת סניף הדואר. אותה שעה, שהו בסניף הדואר שני עובדים ולקוחה אחת. הנאשם נכנס לסניף הדואר כשהוא אוחז בידו שקית שחורה ועל-פניו משקפי-שמש. הוא ניגש לדלפק קבלת-הקהל הניח את השקית על הדלפק, שלף מתחת למכנסיו את החפץ הנחזה לאקדח, הציגו לפקידת-הדואר ודרך אותו בכוונה להפחידה. כמה שניות אחר-כך הכניסו בחזרה מתחת למכנסיו. הנאשם הזיז את השקית לכיוונה והורה לה לתת לו את כל הכסף שברשותה. מפאת פחדה, לקחה הפקידה את השקית והכניסה לתוכה את כספי-הדואר. מיד אחר-כך, פנה הנאשם אל פקיד-הדואר, אשר ישב שם מאחורי דלפק ודרש ממנו כי ימסור לידיו כסף באומרו כי המדובר בשוד. מפאת פחדו, נענה הפקיד לדרישת הנאשם והכניס סכום כסף נוסף לשקית. מיד עם קבלת השקית יצא הנאשם מסניף הדואר כשברשותו הכסף (כ-7,890 ₪).

ראיות התביעה

התביעה הציגה לפניי תדפיס מידע פלילי בעניינו של הנאשם. ממנו למדתי, כי הוא **הורשע בחודש מאי 2009 בבית-משפט זה בשתי עבירות שעניינן שוד**, וכי במסגרת ערעור, שנדון בבית-המשפט העליון נגזרו לו **48 חודשי מאסר לריצוי בפועל**; עוד למדתי שבשנת 2006 הוא הורשע בשורה של עבירות מסחר בסמים ונדון בגין כך לריצוי מאסר ממשי למשך 26 חודשים. הוא אף הורשע בעבר בעבירות כדלקמן: הפרת הוראה חוקית (בשנת 2004, הוטל מאסר על תנאי); החזקת סמים שלא לשימוש עצמי, **פריצה לרכב, גניבה מרכב**, חבלה במזיד לרכב, **התפרצות למגורים, גניבה**, החזקת סכין ועוד (בשנת 2002, הוטלו **42 חודשי מאסר לריצוי בפועל**).

עוד הציגה התביעה הכרעת-דין וגזר דין בתיק, שנשמע לפני בית-המשפט המחוזי מרכז-לוד, שבמסגרתו הורשע הנאשם לאחר שמיעת ראיות בעבירה של **קשירת קשר לפשע (לבצע שוד של חנות זהב)**. בגין הרשעתו בדין הוטלו על הנאשם **15 חודשי מאסר לריצוי בפועל** תוך הפעלת עונש מאסר על תנאי בן 24 חודשים. כן הוטלו 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים **"שלא יעבור עבירת רכוש מסוג פשע ועבירה של קשירת קשר לפשע"**. התביעה טענה לפניי שעונש על-תנאי זה הוא בן-הפעלה בנסיבות העניין.

ראיות הגנה

הסנגור המלומד הציג מסמך רפואי מבית-החולים "אסותא", אשר לימד על מחלתה של אמו של הנאשם, עימה הוא מתגורר ואשר בה הוא מטפל; כן הציג הסנגור מסמך מאת קצין אסירים ימ"ר קישון, אשר לימד, שהנאשם הוא "אסיר תומך לעצורים המוגדרים תחת השגחה" שתפקידו לסייע לעצורים הנמצאים במצוקה נפשית או בסיכון אובדני בתנאי פיקוח שנועדו לכך בתהליך ההשתלבות וההסתגלות לתנאי המעצר. במסגרת תפקידו זה, הוא משתתף בקבוצת תומכים המונחת על ידי עו"ס וקרימינולוג קליני. צוין עוד, כי תפקודו בכלא תקין, חיוני וחיובי.

טיעוני התביעה לעניין העונש

התביעה עמדה בטיעוניה על כך, שמדובר באירוע מאיים ומפחיד, הפוגע קשות בביטחונם של פקידי בנק בכלל ובמתלוננים בפרט. הוא ציין, כי אין ספק שהפקידים חשו סכנה ממשית לחייהם בהעדר ידיעה אודות טיבו של הנשק אשר הופנה כלפיהם ואודות כוונותיו של הנאשם. יש לשקול, כך לטענת התביעה, את הנזק הנפשי שנגרם למתלוננים ואת הפגיעה בביטחונם עת גוזרים לנאשם עונש. התביעה עמדה על כך שמדובר במעשה, הטומן בחובו פוטנציאל ממשי לנזק במקרה שקרבן השוד יתנגד לו, מה שעלול להסלים את האירוע.

התביעה עמדה על מדיניות הענישה המקובלת בעבירות מהסוג הזה, הכוללת הטלת עונשי מאסר ממושכים והצביעה על שורה של פסקי-דין התומכים עמדה זו.

לפיכך, עתרה התביעה לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין שנתיים לחמש שנות מאסר בפועל.

לנוכח עברו המכביד של הנאשם, ולמרות הודאת הנאשם סברה התביעה כי ראוי להטיל על הנאשם עונש המצוי "ברף הגבוה של המתחם". אין עסקינן במעידה חד-פעמית אלא בעבריו חוזר "שבחר בפשע כדרך חיים ללא אופק שיקומי וכזה הנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה". כן ביקשה התביעה להפעיל את עונש המאסר המותנה, התלוי ועומד נגד הנאשם כולו במצטבר לעונש המאסר אשר יוטל על הנאשם בגין התיק הנוכחי.

הסנגור המלומד עמד על כך, שאת מעשיו של מרשו לא ליוותה אלימות פיזית; איש מהמעורבים לא נפגע; החפץ בו נעשה שימוש כלל לא היה אקדח. הנאשם לא היה רעול-פנים; האירוע היה חף מתחכום כלשהו. לפיכך, ראוי להתייחס לאירוע כאל שוד מן הסוג החמור פחות. הסנגור גם הצביע על כך, שהפקידה היתה ערה לכך שאין המדובר באקדח ממש.

המעשה בוצע על רקע מצב כלכלי קשה של המשפחה שכן הנאשם גר אותה העת עם אמו בלבד.

לטענת הסנגור, הרף העליון של הענישה איננו צריך לעלות על 24 חודשי מאסר בהתחשב בפסיקה, שעליה הצביע בטיעונו.

בכל הנוגע לענישה בתוככי המתחם, טען הסנגור כי שורה של שיקולים מחייבים להתחשב בנאשם ולהימנע מלמצות עמו את הדין: הודאת הנאשם ונטילת האחריות המידית; נסיבות חייו הקשות; עלייתו ארצה בגיל 37 בשנת 1997 שאביו מכור לאלכוהול. הנאשם חווה את המלחמה בגרוזיה כנער ואף נאלץ להצטרף לצבא ולהשתתף בלחימה, מה שחשף אותו למראות טראומטיים; אמו סובלת ממחלה קשה וענישתו בחומרה תפגע בה; התנהלותו המופתית והתורמת של הנאשם במתקן המעצר.

בכל הנוגע להפעלת עונש המאסר המותנה, טען ב"כ הנאשם בתחילה, כי אין מקום להפעילו אך לבסוף, במסגרת הסכמה עם התביעה, נעתר להפעלה ובלבד שההפעלה תחפוף חציה את עונש המאסר המוטל.

הנאשם בדברו האחרון

הנאשם ציין כי עשה את שעשה לנוכח מצבו הכלכלי הקשה ולנוכח מחלת אמו; הוא סיפר כי עבר שיקום מהתמכרות לסמים וכעת הוא מנסה לשקם חייו ולחזור להיות אדם תורם ומועיל לחברה.

דין והכרעה

הנאשם שלפניי, אנדרי מרמנשטיין, אדם כבן 38 שנים, ריצה, עובר למעצרו בגין הפרשה הנדונה כאן, **למעלה מ-12 שנות מאסר** מצטברות בגין מעורבותו בשורה של עבירות פליליות, בעיקר בגין **עבירות רכוש**. את העבירה, אשר עליה הוא נותן את הדין כעת, ביצע **חודשים ספורים לאחר שסיים לרצות עונש בגין מעשה של קשירת קשר לביצוע שוד**. גם העבירה הנוכחית היא עבירת רכוש שעניינה ביצוע שוד של סניף דואר ונטילת כ-7,890 ₪ ממנו תוך שימוש באיומים ושימוש בחפץ דמוי-כלי-נשק.

לפי טענת סנגורו, מצוקתו הביאה אותו לבצע את העבירה הנוכחית וכעת, הוא מצוי בתחילתו של הליך שיקומי, אשר סופו בהיפלטות ממעגל הפשיעה. ניצנים לשיקום זה מוצא הסנגור בהתנהלותו בתוככי מתקן הכליאה, עת הוא משמש כחונך ומתנהג למופת.

בהתחשב במכלול זה, ותוך הפעלת עונש מאסר מותנה התלוי ועומד נגד הנאשם (חציו בחופף, בהסכמת הצדדים) יש לגזור לו עונש בגין העבירה, אשר בביצועה הוא הורשע לפניי.

לצורך זה, אפנה לעקרונות שנקבעו בסימן א'1 שבפרק ו' בחוק העונשין, שעניינם הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. בדרך זו, אנסה להתוות עונש, המקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו (סעיף 40ב לחוק העונשין).

המדובר כאן **באירוע אחד**, אליבא דכולי עלמה ולפיכך, ייקבע מתחם עונש הולם יחיד (סעיף 40ג לחוק העונשין).

אפנה, אפוא, לקביעת מתחם עונש הולם למעשה העבירה, שאותו ביצע הנאשם שלפניי.

הערכים החברתיים שנפגעו (סעיף 40 ג(א) לחוק העונשין)

הערכים החברתיים שבהם פגע הנאשם במעשיו הם זכותם של הנפגעים לשלמות גופם ולחיים בשלווה; זכות הקניין; קיומו של סדר ציבורי תקין. פגיעת מעשיו של הנאשם בערכים הללו היא ממשית. הוא אמנם עשה שימוש באקדח צעצוע

ולא באקדח אמיתי אך יצר בלי ספק, חשש ופחד בקרב הנוכחים במקום מה שגרם להם לציית לדרישתו ולמסור לידי סכום כסף; הוא שדד סכום כסף בלתי-מבוטל אשר הוחזר רק לאחר מעצרו.

מדיניות הענישה הנוהגת

הערכאות השונות הבחינו בין מעשי שוד הנעשים ללא שימוש באלימות כלל (כגון חטיפת מכשירים סלולריים מידיו של אדם או שוד-בנק באמצעות פתק) לבין מעשי שוד המבוצעים תוך שימוש בכוח והשמעת איום לפגיעה פיזית המלווה בהפניית כלי-נשק (או דמוי-נשק) כלפי הנשדדים. עמד על כך כב' השופט רובינשטיין במסגרת ע"פ 4841/13 **עומר ספי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.2.14) בציינו כדלהלן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זה דיון של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיזית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דיון של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זה דיון של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זה דיון של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דיון של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות [...]"

יחד עם זאת, בית-המשפט העליון עמד לא פעם על החומרה הרבה הטמונה במעשי שוד המבוצעים במקומות ציבוריים, כפי שנאמר במסגרת ע"פ 5265/12 **עומר נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 27.12.12):

"...עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל".

מובן, כי איום בחפץ דמוי כלי-נשק עלול לייצר התנהגות בלתי-שקולה מצדם של הנוכחים במקום; לפיכך, הוטלו עונשי מאסר ארוכים על מבצעי מעשי שוד תוך שימוש בכלי-נשק או בחפץ הדומה לכלי-נשק המבוצעים במקומות ציבוריים (כגון סניפי בנק או דואר).

כך למשל, בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 1326/14 **מעאד מחאג'נה נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 2.6.14) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער עונש בן **24 חודשי מאסר לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער הגיע לסניף דואר ובידו אקדח-דמה, איים על פקיד הבנק ודרש כסף, ומשהוצאה מגירת הכסף אל הדלפק גנב מתוכה ₪ 6,650 ונמלט. כאן המקום לציין, כי במסגרת פרשה זו היה המערער **כבן עשרים בעת ביצוע העבירה, ללא עבר פלילי**.

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 7516/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 1.8.13) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בחיפה, במסגרתו הושת על המערער (קטין) עונש בן **3 שנות מאסר לריצוי בפועל**. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער נכנס לסניף בנק הדואר בקריית חיים, כשבידו תיק ובתוכו מצית בצורת

אקדח. המערער, כשהיה רעול פנים, הוציא את אקדח הדמה מהתיק וצעק "זה שוד, אף אחד לא לזוז", תוך שהוא מנפנף באקדח. המערער ניגש אל דלפק הקבלה, שמעברו ישבה הפקידה (המתלוננת) והורה לה למסור לידיו את כל הכסף שברשותה, כשהוא מחזיק באקדח הדמה בידו. מפאת פחדה מהמערער, השליכה המתלוננת לעבר המערער חלק מהכסף שהיה בקופת הסניף, אך המערער לא הסתפק בכך ודרש כסף נוסף מהמתלוננת, שמסרה לו סכומי כסף נוספים שהיו בקופה. המערער אסף מהרצפה את הכסף שהושלך לעברו והכניסו לתיקו, שהסתכם בסך של 3,900 ₪. המערער יצא מהסניף רק לאחר שהמתלוננת הראתה לו כי הקופה ריקה, "ונמלט מהמקום בריצה".

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 4125/14 **תאופיק חרב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 6.1.15) קיבל בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרתו הושת על המערער עונש מאסר בן 30 חודשים לריצוי בפועל ועונשים נלווים אחרים. עונש זה הוטל על המערער בגין ביצועה של עבירה שעניינה **ניסיון לבצע שוד** לפי סעיפים 402(א) ו-25 לחוק העונשין. עובדות מקרה זה לימדו, כי המערער נכנס למכולת בשפרעם שבבעלות משפחתו של המתלונן וביקש לרכוש חפיסת סיגריות. המערער מסר למתלונן שטר של 200 ₪ וכשהמתלונן פתח את הקופה כדי להכניס את השטר הוציא המערער חפץ מפלסטיק הנחזה להיות אקדחנוף בו לעבר המתלונן ודרש שימסור לו את הכסף שבקופה. המתלונן סירב לעשות כן ונטל את אקדח הפלסטיק מידי המערער. המערער לא אמר נואש, הוא נאבק במתלונן תוך שהוא אוחז בגופו ומנסה לקחת את הקופה אך המתלונן החזיק בה ולא הירפה וכן הדף את המערער, עד שזה ברח מן המקום. בית המשפט העליון כאמור קיבל את הערעור והעמיד את עונשו של המערער על **24 חודשי מאסר לריצוי בפועל**. צוין, כיעונש זה משתלב במדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, והולם את נסיבותיו הפרטניות של המקרה כמתואר לעיל.

במסגרת תיק פלילי 131/09 **מדינת ישראל נ' עמנואל בן יצחק בנימין** (ניתן ביום 4.2.10) גזר בית המשפט המחוזי בנצרת על הנאשם עונש מאסר בן **20 חודשים לריצוי בפועל** (הכולל 3 חודשי מאסר מותנה שהופעלו במצטבר), בגין ביצועה, על פי הודאתו, של עבירה שעניינה **שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין**. עובדות מקרה זה לימדו, כי הנאשם הגיע לסניף בנק הדואר, כשהוא מצויד באקדח צעצוע. הנאשם איים על הכספר, באומרו לו פעמיים "שוד". הכספר הוציא מתוך מגירת הכספים את כל השטרות ומסר לנאשם, סך של 8,290 ₪, איתם ברח הנאשם מן המקום.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק העונשין)

בבחינת הנסיבות, הקשורות בביצוע העבירה, ראיתי לנכון לציין את השיקולים הבאים - מעשהו של הנאשם היה מתוכנן - הוא הצטייד במכשיר דמוי כלי-נשק וידע היטב היכן הוא עומד לבצע את מעשה השוד (סעיף 40ט(1)); הנאשם היה העבריין היחיד באירוע (סעיף 40ט(2)) הנזק, אשר היה צפוי להיגרם היה משמעותי-לרכוש, כפי שבפועל נגרם; אך גם לגוף (במקרה שמי מהנוכחים היה מוצא לנכון להתנגד למעשה) (סעיף 40ט(3)); בפועל, הנזק שנגרם היה נטילה של סכום כסף ממשי (7,890 ₪) סכום אשר הוחזר לאחר המעצר, אך גם בהלה בקרב פקידי הדואר והלקוחה אשר נכחו במקום. (סעיף 40ט(4)); הנאשם ביצע את המעשה על-מנת להתגבר על מצוקה כלכלית מבית (סעיף 40ט(5)); הוא הבין את אשר הוא עושה ואת הפסול שבמעשיו יכול היה וצריך היה להימנע מלבצעו (סעיף 40ט(6) ו-7); העבירה אמנם לא נעברה באכזריות או בהתעללות בקורבנות אך אין ניתן, לטעמו, להתעלם מהמצוקה, שאותה חשו הקורבנות כתוצאה מהסיטואציה שאליה נקלעו. (סעיף 40ט(10)).

מתחם העונש ההולם

בהתחשב במכלול, מצאתי לקבוע **מתחם עונש הולם** העומד על **18 חודשי מאסר עד 54 חודשי מאסר לריצוי**

בפועל לצד עונשים נלווים.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40א לחוק העונשין)

כעת, אעבור לשלב גזירת העונש, המתאים לנאשם, והמביא בחשבון את נסיבותיו האישיות, דהיינו הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין. ריצוי עונש מאסר ממושך יפגע בנאשם, שכן כתוצאה ממנו לא יוכל לעמוד לרשות אמו, שאותה הוא סועד במחלתה (סעיף 40א(1)); יהא בו גם כדי לפגוע באמו, מהטעם האמור לעיל (סעיף 40א(2)); הנאשם נטל אחריות על מעשיו ועושה מאמצים לחזור למוטב. יעיד על כך המסמך שאותו הגיש לבית-המשפט מטעם גורמי הכליאה (סעיף 40א(4)). הנאשם עושה מאמצים לתקן את תוצאות העבירה (הסכום שנגבב הוחזר עם מעצרו; בתקופת מעצרו הוא מתנהג למופת ומסייע לשלטונות בית-הסוהר תוך שהוא מסייע לכלואים אחרים - סעיף 40א(5)). הנאשם הודה באשמה מיד בתחילת ההליך ובכך שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק (סעיף 40א(6)). נסיבות חייו הקשות של הנאשם (אשר תוארו לעיל בהרחבה), בלי ספק השפיעו על הנאשם ותרמו להחלטתו לבצע את המעשה (סעיף 40א(8)). עברו הפלילי של הנאשם, כפי שנפרס לעיל בהרחבה מכביד (סעיף 40א(11)). יש מקום בהחלט להרתיע את הנאשם (בגדרי המתחם) מפני ביצוע עבירות דומות בעתיד (סעיף 40א').

לאחר שקלול כל השיקולים הללו, ותוך מתן משקל נכבד לעובדת הודייתו של הנאשם באורח מידי וניסיונותיו להשתקם בתוככי בית-המעצר, מצאתי לנכון להטיל על הנאשם **30 חודשי מאסר לריצוי בפועל**.

כמו-כן מצאתי להטיל עליו 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירת רכוש מסוג פשע.

עונש המאסר המותנה בן 12 החודשים אשר הוטל על הנאשם במסגרת ת.פ. 599-02-13 ביום 10.8.14 מופעל בזאת בהתאם להסכמת הצדדים, חציו בחופף לעונש המוטל וחציו במצטבר לו.

התוצאה היא, שעל הנאשם יהא לרצות 36 חודשי מאסר מיום מעצרו, 25.7.16.

בהתחשב במצבו הכלכלי הקשה, לא מצאתי לנכון להטיל עליו גם עונש כספי כלשהו.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ג' טבת תשע"ז, 01 ינואר 2017.